

POSTANOWIENIE

10 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 10 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
z udziałem Gminy W.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 4 lipca 2024 r., II Ca 1619/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Gminy W. kwotę 3.750 zł (trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy M. sp. z o. o. w K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 4 lipca 2024 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Powołanie się na powyższą przesłankę przedsądu wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącej strony o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów. W skardze zawarto częściowo polemikę z ustaleniami poczynionymi przez Sądy obu instancji. Tymczasem pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (postanowienie SN z 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17). Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Z wiążącego Sąd Najwyższy stanu faktycznego wynika, że w październiku 1980 r. posiadaczem samoistnym i jednocześnie właścicielem nieruchomości pozostawał Skarb Państwa. W istocie z nieruchomości korzystało wówczas przedsiębiorstwo państwowe H. w K., ale z uwagi na zasadę jednolitej własności państwowej przed 1990 r. nie było ono odrębnym od Skarbu Państwa podmiotem praw i obowiązków.

Problematyka wskazana w skardze kasacyjnej była już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie do 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości (zob. m.in. postanowienie SN z 16 września 2009 r., II CSK 103/09). Jednak osoba prawna, która przed 1 lutego 1989 r., mając status państwowej osoby prawnej, nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tym zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na wnioskodawcy. Skuteczność przeprowadzenia takiego dowodu, jako *questio facti* wymaga indywidualnej oceny sądu w każdym postępowaniu (zob. np. postanowienia SN: z 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05; z 18 maja 2007 r., I CSK 64/07; z 10 lipca 2013 r., V CSK 320/12; z 20 września 2013 r., II CSK 10/13; z 28 marca 2012 r., V CSK 181/11; z 4 kwietnia 2017 r., I CSK 631/16; wyroki SN z 13 października 2011 r., V CSK 502/10, i z 25 kwietnia 2014 r., II CSK 433/13).

Podobnie jednak jak w prezentowanej sprawie, w procedowanym przypadku powyższa sytuacja nie wystąpiła. Skarb Państwa bowiem, co wynika wyraźnie z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti*, pozostawał właścicielem nieruchomości, a co się z tym wiąże nie mógł zatem wykonywać czynności zmierzających do zasiedzenia nieruchomości i w konsekwencji być poprzednikiem wnioskodawcy w rozumieniu art. 176 § 1 k.c. Inaczej rzecz ujmując, problematyka doliczenia okresu samoistnego posiadania wykonywanego przez Skarb Państwa przez przedsiębiorstwo państwowe wystąpi jedynie w sytuacji, gdy zasiedzenie biegnie przeciwko osobie trzeciej, a nie Skarbowi Państwa (postanowienie SN z 4 kwietnia 2017 r., I CSK 631/16).

Zatem nie sposób uznać, aby Sądy *meriti* orzekły wbrew stanowisku Sądu Najwyższego.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 8 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

[a.ł]

[P.L.]